

A Kúria a dr. Földesi László ügyvéd által képviselt felperesnek a dr. Szabó Zsuzsanna ügyvéd által képviselt alperes ellen rendkívüli felmondás jogellenességének megállapítása és jogkövetkezményei iránt a Budapest Környéki Közigazgatási és Munkaügyi Bíróságnál 8.M.1296/2011. szám alatt megindított és másodfokon a Budapest Környéki Törvényszék 8.Mf.22.143/2013/3. számú ítéletével jogerősen befejezett perében az említett másodfokú határozat ellen a felperes által benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán a 2015. május 27. napján megtartott nyilvános tárgyaláson meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Kúria a Budapest Környéki Törvényszék 8.Mf.22.143/2013/3. számú ítéletét hatályban fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek - tizenöt nap alatt - 20.000 (húszezer) forint és 5.400 (ötezer-négyszáz) forint áfa felülvizsgálati eljárási költséget.

A le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.

I n d o k o l á s

A felperes a keresetében a munkáltató által közölt rendkívüli felmondás jogellenességének megállapítását és ennek jogkövetkezményei alkalmazását kérte.

A Budapest Környéki Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 8.M.1296/2011/13. számú ítéletével a felperes keresetét elutasította. Kötelezte az alperes javára perköltség megfizetésére megállapítva, hogy a kereseti illetéket az állam viseli.

A megállapított tényállás szerint a határozatlan idejű munkaviszonyban tehergépkocsi-vezetőként foglalkoztatott felperes munkaviszonyát az alperes 2011. szeptember 2-án rendkívüli felmondással megszüntette. Az indokolás rögzítette, hogy a jelenléti ívek tanúsága szerint a felperes a munkája befejezését 2011. augusztus 24-én, 26-án, 29-én, 30-án, 31-én és szeptember 1-jén 16 órára adminisztrálta, ezzel szemben a két tanúval felvett jegyzőkönyvek szerint augusztus 24-én 14 óra 40 perckor, 26-án 14 óra 50 perckor, 29-én és 30-án 14 óra 45 perckor, 31-én és szeptember 1-jén 15 óra 30 perckor végzett a munkájával, és távozott a munkahelyéről.

2011. szeptember 2-án az alperes megnyilatkoztatta a felperest a jelenléti ívek vezetésével kapcsolatban, aki azt adta elő, hogy az elmúlt másfél évben kialakult gyakorlat szerint ha a rábízott feladatot ellátta, hazamehetett. Ezt hallgatólagosan mindenki jóváhagyta.

A felperes a rendkívüli felmondás átvételét megtagadta, erről az alperes jegyzőkönyvet vett fel.

Az elsőfokú bíróság N.I. és Zs.P. tanúvallomása alapján megállapította, hogy a felperessel a rendkívüli felmondás közlése 2011. szeptember 2-án az 1992. évi XXII. törvény (régi Mt.) 6. § (4) bekezdés alapján megtörtént függetlenül attól, hogy annak átvételét megtagadta. Erre tekintettel az alperest a postai úton

való közlés kötelezettsége nem terhelte.

Az elsőfokú bíróság - utalással az Mt. 89. § (2) bekezdésére és az Mt. 96. § (2) bekezdésére, valamint az MK. 95. számú állásfoglalásra - megállapította, hogy a felperes tisztában volt a felmondás indokával, ezért az indokolás esetleges hiányosságára nem hivatkozhat. A felperes tudta, hogy az alperes az egyes napokon a munkaidő lejárta előtti engedély nélküli távozását rótt a terhére, ezért a rendkívüli felmondásban rögzített távozási időpontok engedély nélküli eltávozást jelentenek, így az intézkedés indokolása megfelel a világosság követelményének.

A rendkívüli felmondásban megjelölt hat alkalomból öt engedély nélküli eltávozást vett figyelembe az elsőfokú bíróság, mivel 2011. augusztus 26-a péntek volt, amikor a munkavégzési kötelezettség 13 óra 30 perctől tartott.

Nem fogadta el a felperesnek a munkaidőkeretre vonatkozó hivatkozását, mert erre a perben adat nem merült fel, ezért a felperes az ügyvezetői utasításban megjelölt időpontokban és időtartamban (hétfőtől csütörtökig 7 óra 30 perctől 16 óráig, pénteken 7 óra 30 perctől 13 óra 30 perctől) volt köteles az alperes székhelyen munkára rendelkezésre állni. Az ügyvezetői utasítás szerint e munkarendtől csak az ügyvezető engedélyével lehetett eltérni, ezért nem fogadta el a felperes korábbi gyakorlatra vonatkozó előadását.

A távozások engedély nélkülisége miatt, valamint azért, mert a felperes az esetek többségében a munkaidő vége előtt több mint egy órával előbb hagyta el a munkahelyét, megállapította, hogy a munkaviszonyból származó lényeges kötelezettségét több alkalommal szándékosan megszegte, így a rendkívüli felmondás megalapozott.

A felperes fellebbezése folytán eljáró Budapest Környéki Törvényszék 8.Mf.22.143/2013/3. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta. Marasztalta a felperest az alperes perköltségében és megállapította, hogy a fellebbezési illetéket az állam viseli.

Az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján hagyta helyben.

Álláspontja szerint megalapozott az elsőfokú ítélet a rendkívüli felmondás közlését, továbbá a felmondás indokolásának világosságát illetően. Kiemelte, hogy a rendkívüli felmondásban azt rótták a felperes terhére konkrét napok megjelölésével, hogy miközben a munkája befejezését 16 órára adminisztrálta, ezeken a napokon jóval korábban távozott a munkahelyéről. Ebből az indokolásból - annak kifejezett megjelölése nélkül is - következik, hogy a felperes súlyos kötelezettségszegése az volt, hogy a részére előírt munkaidőt nem dolgozta le, ezért alap nélkül hivatkozott arra, hogy az engedély nélküli eltávozás megfogalmazása nem szerepel a munkáltató intézkedésében. A terhére rótt kötelezettségszegés mibenlétével a felperes is tisztában volt. A keresetlevelében ugyanis arra hivatkozott, hogy azért rendelték 2011. szeptember 2-án az ügyvezetőhöz, mert több alkalommal korábban ment el a

munkából, mint ahogy azt engedélyezték. Téves tehát a felperes értelmezése, miszerint az alperes az intézkedésében csak a jelenléti ív nem megfelelő vezetését róta fel.

A perben a nem vitatott, hogy a korábbi eltávazásokat illetően a felperest terhelte annak bizonyítása, hogy erre engedéllyel rendelkezett. Ebben a körben a kialakult másfél éves gyakorlatra azért nem hivatkozhatott, mert az iratok szerint a munkáltató személyében 2011. márciusában bekövetkezett változást követően az ügyvezető 2011. március 29-én kiadott utasításában rendelkezett az irányadó munkarendről. A felperes nem kért, és nem is kapott engedélyt arra, hogy a 16 órás munkabefejezési időponthoz képest korábban elhagyja a munkahelyét. Ezért a rendkívüli felmondásban tartalmilag hivatkozott engedély- nélküli eltávazások megalapozták a rendkívüli felmondást.

A felperes a felülvizsgálati kérelmében „az első- és a másodfokú ítélet megváltoztatásával” a rendkívüli felmondás hatályon kívül helyezését, elmaradt munkabére megfizetését kérte az alperes perköltségben marasztalásával.

Jogszabálysértésként az Mt. 4. §, 89. § (2) bekezdése, 96. §, Mt. 100. – 101. §, 140/A. § (1) bekezdése, a Pp. 3. §, és 206. §-a megsértésére hivatkozott.

Álláspontja szerint a bíróságok a tényállást tévesen állapították meg, mérlegelésük nem felel meg a Pp. 206. §-ának, a Pp. 3. § (2) bekezdésének.

Az eljáró bíróságok jogellenesen nem vették figyelembe, hogy a rendkívüli felmondási indokok között nem szerepel, miszerint a munkáltató engedély nélkülinek tekintette a felperes eltávazásait, ezt csak szóban közölte az alperes ügyvezetője a felperessel. Az alperes által csatolt jegyzőkönyvből is az állapítható meg, hogy a felperest csak a körben kívánta meghallgatni a munkáltatója, hogy miért vezette másként a távozási időpontjait tartalmazó jelenléti ívet attól a tényleges helyzettől, ahogyan elhagyta a munkahelyét. A felperes csak az előirányzott távozási időpontokat írta be előre a jelenléti ívekbe, a tényleges munkaórákat más kézírással ismeretlen harmadik személy vezette rá. A felmondás előtti elbeszélgetés során és a rendkívüli felmondásban is csak az Mt. 140/A. § (1) bekezdése megsértését rótták fel a felperesnek.

A bíróságok csak azon indokolásra folytathatnak le bizonyítást, amelyet a munkáltató közölt a munkavállalóval. A rendkívüli felmondás azonban írásban az engedély nélküli eltávazás tényét még általánosság szintjén sem tartalmazta, így erre vonatkozóan annak indokait a munkáltató a perben nem egészíthette ki. E kötelezettségszegésre alapítottan tehát nem lehetett állást foglalni a rendkívüli felmondás jogszerűségéről.

A rendkívüli felmondás közlésének módja már önmagában jogellenes volt. Ha a perben csatolt rendkívüli felmondást akarták átadni a felperesnek, és ha ezt még alá is akarták volna vele íratni, akkor ez a magatartás alkalmas volt arra, hogy a felperest megtévevessze és elbizonytalanítsa; továbbá alappal vélte a felperes, hogy ha

aláírja a dokumentumot, akkor ezzel a rendkívüli felmondás általa kifogásolt indokait akarata ellenére elismerné. Az alperes által csatolt jegyzőkönyv is arra utal, hogy a felperes a rendkívüli felmondást nem volt hajlandó átvenni és aláírni. A rendkívüli felmondás azonban egyoldalú nyilatkozat, nincs szükség a munkavállaló oldaláról annak aláírására. A rendkívüli felmondás pedig úgy kezdődik: „...amely létrejött egyrészről... és másrészről...”.

Ettől eltérő álláspont esetén ha a rendkívüli felmondásban az engedély nélküli eltávozás mint indok szerepel, akkor sem állapítható meg a felperes részéről súlyos munkavállalói kötelezettségszegés. Mind a csatolt jegyzőkönyv, mind a csatolt rendkívüli felmondás következetesen akként fogalmaz, hogy a felperes eltávozására csak azután került sor, miután végzett a munkájával.

A jelenléti ívek is bizonyítják, hogy más napokon túlmunkát végzett, tehát a munkaideje előre nem volt kiszámítható, és a tényleges munkavégzés ideje a munkaidő-beosztástól eltért.

Az irányadó bírói gyakorlat szerint a rendkívüli felmondás jogszerűségét a munkáltató nem támaszthatja alá az abban nem szereplő indokokkal. A felvett jegyzőkönyv, és a rendkívüli felmondás együttes értelmezéséből is csak az vonható le következtetésként, hogy a munkáltató kifejezetten csak a téves adminisztrációt róta fel a felperesnek, az eltávozás minősítése (jogszerű vagy engedély nélküli) szóba sem került. Ez utóbbi vonatkozásában a védekezés lehetőségét sem biztosították a felperes részére, csak azt a kérdést intézték hozzá, hogy „miként és milyen okból került így regisztrálásra a munkaideje?”.

A bíróságok az BH. 1991.85., BH.1994.224. szám alatt közzétett eseti döntéssel ellentétesen foglaltak állást a rendkívüli felmondás jogszerűségéről.

A 2011. augusztus 22-27. és 2011. augusztus 29-szeptember 2. munkahét jelenléti íveinek adatai alapján megállapítható, hogy a felperes a heti 40 óra munkaidőkeretét kitöltötte, mert a hétfőtől csütörtökig tartó időtartamban esetleg ki nem töltött munkaidőt péntekenként továbbdolgozással ledolgozta. Nem engedély nélküli eltávozásról van tehát szó, hanem arról, hogy a felperes gépkocsivezetői munkaköréből adódóan egyik nap korábban, míg a következő napon később tudta befejezni a munkáját, amely az alperes számára is ismert volt.

Az alperes felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős ítélet hatályában történő fenntartására, a felperes perköltségben marasztalására irányult.

A felülvizsgálati kérelem nem alapos.

A felülvizsgálati kérelem önálló jogorvoslati kérelem. Abban a törvény értelmében pontosan meg kell jelölni azt a határozatot, amely ellen a felülvizsgálati kérelem irányul, azt, hogy a fél milyen tartalmú határozat meghozatalát kívánja, továbbá elő kell adni - a jogszabálysértés és a megsértett jogszabályhely

megjelölése mellett -, hogy a fél a határozat megváltoztatását milyen okból kívánja [Pp. 272. § (2) bekezdés]. A Kúria ezért a felülvizsgálati kérelemnek csak azon részeit bírálhatta el, amelyek a jogszabályoknak megfelelnek (BH.1995.99.2.). Így csak a felülvizsgálati kérelemben konkrétan megjelölt és jogszabályokkal alátámasztott jogi érvelést is tartalmazó indokok voltak figyelembe vehetők. Erre tekintettel a Kúria - jogi érvelés hiányában - a Pp. 3. § (2) bekezdésére, Mt. 4. §-ára és a 100. - 101. §-ában foglaltak megsértésére hivatkozást, míg a megsértett jogszabályhely megjelölése hiányában a felperes alperes általi megtévesztésére vonatkozó előadást nem vonhatta vizsgálódási körébe.

Alaptalanul állította a felperes az Mt. 89. § (2) bekezdésének, 96. § (2) bekezdésének az MK. 95. számú állásfoglalás által kialakított bírói gyakorlattal ellentétes alkalmazását. A másodfokú bíróság a rendkívüli felmondást a 1959. évi IV. törvény 207. § (1) bekezdésében foglaltaknak megfelelően, a szavak általánosan elfogadott jelentése alapján értelmezte, és a logika szabályainak megfelelő következtetést vont le arra vonatkozóan, hogy a rendkívüli felmondásban azt rótták a felperes terhére, hogy az irányadó munkaidőbeosztás ellenére a meghatározott munkaidőben nem állt végig a munkáltató rendelkezésére. A felmondás indokolása szerint ugyanis a felperes a jelenléti íven a munka befejezését a megjelölt napokon 16 órára adminisztrálta, holott több mint 1 vagy fél órával hamarabb végzett a munkájával, és távozott a munkahelyről. A rendkívüli felmondás nemcsak a jelenléti íven feltüntetett adatok valótlanúságára, hanem a munkaidőbeosztáshoz képest (16 órai munkaidő befejezés) a hamarabbi eltávozás tényére is utal.

A keresetlevélben a rendkívüli felmondással összefüggésben előadottakat helyesen értékelték az eljáró bíróságok annak alátámasztásául, hogy a felperes tisztában volt azzal, hogy a rendkívüli felmondásra az alperes részéről miért került sor. Így az Mk. 95. számú állásfoglalásban foglalt világos indokolás követelményének megsértésére alappal nem hivatkozhat.

Az Mt. 103. § (1) bekezdés a) pontja alapján a munkavállaló köteles a munkaidejét munkával tölteni, illetve munkára képes állapotban a munkáltató rendelkezésére állni. Azzal, hogy a felperes a 2011. március 29-én kiadott munkaidőbeosztás szerinti munkaidőt nem töltötte le, nem állt a munkáltató rendelkezésére, a munkaviszonyából származó lényeges kötelezettségét jelentős mértékben megszegte.

A felperes alappal nem hivatkozhat arra, hogy a heti 40 órás munkaidőkeretre tekintettel a hétfőtől csütörtökig terjedő hiányzó munkaidőt pénteken ledolgozta, mert ezen előadását a peradatok nem támasztják alá. N.I. tanúvallomása szerint ugyanis a felperesnél az tűnt fel, hogy 16 óráig terjedő munkaidőt tüntetett fel, de ténylegesen korábban elhagyta a telephelyet, és túlmunka iránti igényt is benyújtott a pénteki munkavégzésekkel összefüggésben (jegyzőkönyv, 5-6. oldal).

A Kúria a felülvizsgálati eljárásban a Pp. 275. § (1) bekezdésére tekintettel a rendelkezésre álló periratok alapján dönt, nincs helye a bizonyítékok újraértékelésének, azaz felülmérlegelésének. Az ügy érdemét érintő jogszabálysértést a bizonyítékok kirívóan okszerűtlen és logikátlan, iratellenes, nem megfelelően indokolt mérlegelése valósíthat meg [Pp. 206. § (1) bekezdés, 221. § (1) bekezdés, BH.2001. 197., BH.2002.29.]. A perbeli esetben a felülvizsgálati érvelés alapján jogszabálysértés megállapítására nem volt mód. Az eljáró bíróságok a felperes vétkeességét, és az általa elkövetett kötelezettségszegés súlyát a körülmények részletes értékelésével vizsgálták, és abból helytálló következtetésre jutottak.

A kifejtettekre tekintettel a Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

A felperes perköltség fizetési kötelezettsége a Pp. 78. § (1) bekezdésén alapul, míg felülvizsgálati illetéket a munkavállalói költségkedvezményére tekintettel a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 14. §-a alapján nem kell viselnie.

Budapest, 2015. május 27.

Dr. Hajdu Edit s.k. a tanács elnöke, előadó bíró

Dr. Tallián Blanka s.k. bíró, Dr. Mészárosné dr. Szabó Zsuzsanna s.k. bíró

A kiadmány hitelül:
Nné
tisztviselő